

När är det optimalt att ge första järninjektionen och hur länge klarar sig smågrisen på den?

Smågrisar föds med en järndepå på ca 50 mg och behöver minst 200 mg järn under de tre första levnadsveckorna. Med suggmjölken får grisarna under samma period 15-20 mg järn. Efter dag 3 kan man se att järn i levercellerna, som fungerar som järndepå, börjar minska. Grisar med hög tillväxt har ett större dagligt järnbehov än de som växer långsammare. Järn behövs bl.a. för blodbildning och ingår i hemoglobin. Hemoglobin transporterar syre och koldioxid mellan lungorna och kroppens vävnader.

Järninjektionen innehåller vanligen 200 mg Fe^{3+} och alla grisar får samma dos oavsett hur mycket de väger. Grisen klarar sig i 20 dagar på det injicerade järnet.

Bakterier behöver också järn för att växa. Därför är det viktigt att skydda spädbarn från inkörsportar för bakterier som t.ex. förslitnings- och rivskador. Automatiskt minskar grisar sitt upptag av järn vid bakterieinfektioner. Därför blir sjuka grisar ofta bleka och kan bli anemiska. Anemi får grisen när hemoglobinhalten understiger 80-90 g per liter blod. Normal nivå är 130-150 g per liter blod.

Det har i försök visats att tidig järninjektion (dag 1 och 2) kan medföra att fler grisar drabbas av ledinflammationer. Svenska Djurhälsovården rekommenderar därför att järn ska injiceras när grisarna är mellan 3 och 5 dagar gamla.

Läs mer om järninjektioner och ledinflammationer:

Holmgren, N. Järn som orsak till ledinflammationer hos gris. *Pigrapport nr 4*.

<http://www.svenskapig.se/filearchive/2/221/pig4.pdf>

Holmgren, N. & Heldmer, E. Järninjektion. *Pigrapport nr 15*.

<http://www.svenskapig.se/filearchive/2/215/pig15.pdf>

Kuriosa

Metoder för att förse grisar med järn har varierat genom åren. Här följer ett utdrag ur boken "Svinskötsel" från 1934:

Smågrisarna äro i 2-5 veckorsåldern starkt utsatta för anemi eller blodbrist med åtföljande stor dödlighet i kullarna och nedsatt tillväxt hos de kvarlevande grisarna. Om smågrisarna får gå ute på bete och rota i jorden, tarvas ej något järntillskott. Om så icke är fallet behövs däremot extra järntillskott. En trälåda med låga kanter om 50-60 cm i fyrkant ställes fram, vari sand eller jord tillsatt med 1 gr krossad järnsulfat per liter jord eller sand ständigt hålles. Det är lämpligt att även inblanda något grovkrossad träkol. Man kan också använda en 5-10 %-ig lösning järnsulfat och 2-3 gånger per vecka tillföra jorden i lådan 0,1 liter av denna.